



ENERGETICKÁ ÚČINNOST

Snížení spotřeby energie a omezení jejího plýtvání má v EU stále větší význam. V roce 2007 stanovili vedoucí představitelé EU cíl snížit do roku 2020 roční spotřebu energie v EU o 20 %. Opatření v oblasti energetické účinnosti jsou stále více uznávána jako prostředek nejen k dosažení udržitelných dodávek energie, snížení emisí skleníkových plynů, zlepšení bezpečnosti dodávek a snížení výdajů za dovoz, ale i k podpoře konkurenceschopnosti EU. Energetická účinnost je tudíž pro energetickou unii strategickou prioritou a EU prosazuje zásadu „energetická účinnost v první řadě“. Budoucí politický rámec pro období po roce 2030 je předmětem jednání.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

Článek 194 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

DOSAŽENÉ VÝSLEDKY

A. Obecný rámec

V roce 2006 zahájila Komise svůj první „Akční plán pro energetickou účinnost: využití možností“ ([COM\(2006\)0545](#)). Jeho smyslem bylo mobilizovat širokou veřejnost, politické činitele a tržní subjekty a proměnit vnitřní trh s energií tak, aby občané EU mohli využívat infrastrukturu (včetně budov), produkty (včetně spotřebičů a automobilů) a energetické systémy, které jsou v celosvětovém měřítku energeticky nejúčinnější. Cílem akčního plánu bylo řídit a snižovat energetickou poptávku a zavést cílená opatření v oblasti spotřeby energie a jejích dodávek s cílem snížit do roku 2020 roční spotřebu primární energie o 20 % (v porovnání s odhadu spotřeby energie do roku 2020). Když však z odhadů vyplývalo, že EU směřuje k dosažení pouze poloviny stanoveného 20% cíle, Komise reagovala tím, že z cílů energetické účinnosti učinila hlavní cíle strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění a vypracovala nový komplexní Plán energetické účinnosti 2011 ([COM\(2011\)0109](#)).

Současný rámec energetické účinnosti sestává z řady směrnic, jejichž revize buď probíhá, nebo je v plánu. Směrnice o energetické účinnosti ([2012/27/EU](#)), která vstoupila v platnost v prosinci 2012 ukládá členským státům povinnost zavést orientační vnitrostátní cíle v oblasti energetické účinnosti, jimiž se zajistí, že EU dosáhne svého hlavního cíle snížit do roku 2020 roční spotřebu energie o 20 %. Členské státy mohou tyto minimální požadavky zpřísnit ve snaze šetřit energií. Směrnice rovněž zavádí soubor závazných opatření, jejichž cílem je pomoci členským státům, aby tohoto cíle dosáhly, a stanoví právně závazná pravidla pro



koncové uživatele a dodavatele energie. Další normy energetické účinnosti pro produkty a budovy byly stanoveny ve směrnici o ekodesignu ([2009/125/ES](#)), směrnici o označování výrobků z hlediska energetické účinnosti ([2010/30/EU](#)) a směrnici o energetické náročnosti budov ([2010/31/EU](#)).

V roce 2014 Komise zveřejnila sdělení ([COM\(2014\)0520](#)) o energetické účinnosti, v němž došla k závěru, že je potřeba, aby členské státy vyvinuly další úsilí, vzhledem k výsledkům analýzy, z níž vyplývá, že EU bude do roku 2020 schopna dosáhnout pouze 18–19% snížení spotřeby energie. Podle zprávy o pokroku při provádění směrnice o energetické účinnosti ([COM\(2015\)0574](#)) zveřejněné dne 18. listopadu 2015 směřovaly členské státy k tomu, že do roku 2020 dosáhnou úspor primární energie pouze ve výši 17,6 %. V důsledku toho byla v roce 2015 v plánu vytváření energetické unie ([COM\(2015\)0572](#)) oznámena revize směrnic týkajících se energetické účinnosti.

Dne 30. listopadu 2016 Komise předložila balíček návrhů „Čistá energie pro všechny Evropany“ ([COM\(2016\)0860](#)) s cílem uvést právní předpisy EU v oblasti energetiky do souladu s novými cíli v oblasti klimatu a energetiky stanovenými do roku 2030 a přispět k cílům energetické unie z roku 2015 ([COM\(2015\)0080](#)). „Energetická účinnost v první řadě“ je jednou z klíčových zásad energetické unie pro zajištění bezpečných, udržitelných, konkurenceschopných a cenově dostupných dodávek energie v EU. V revidované směrnici Komise navrhla ambiciózní cíl 30% energetické účinnosti do roku 2030. V lednu 2018 Parlament pozměnil návrh revidované směrnice o energetické účinnosti předložený Komisí ve snaze učinit jej všeobecně ambicióznějším. Na základě jednání s Radou pak bylo v listopadu 2018 dosaženo dohody a cíl pro snížení spotřeby energie v EU do roku 2030 byl stanoven na 32,5 %.

B. Kombinovaná výroba tepla a elektřiny

Předchozí směrnice o kombinované výrobě tepla a elektřiny (2004/8/ES) byla zrušena, když v prosinci 2012 vstoupila v platnost směrnice o energetické účinnosti. Směrnice o energetické účinnosti požaduje, aby členské státy provedly posouzení a informovaly Komisi o potenciálu vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektřiny a účinného dálkového vytápění a chlazení na svém území a aby provedly analýzu nákladů a přínosů na základě klimatických podmínek, ekonomické proveditelnosti a technické vhodnosti (s určitými výjimkami). V rámci balíčku energetické unie zahájila Komise dne 16. února 2016 Strategii EU pro vytápění a chlazení ([COM\(2016\)0051](#)). Součástí strategie jsou plány na zvyšování energetické účinnosti budov, zlepšování propojení mezi elektroenergetickými soustavami a soustavami dálkového vytápění, což výrazně zvýší využívání energie z obnovitelných zdrojů, a podpora opětovného využívání odpadního tepla a chladu vytvářených v průmyslu. Právní ustanovení vztahující se k této strategii jsou součástí balíčku „Čistá energie pro všechny Evropany“.

C. Energetická náročnost budov

[Směrnice 2010/31/EU](#) o energetické náročnosti budov obsahuje řadu ustanovení, jejichž cílem je zlepšit energetickou účinnost nových i stávajících budov. Mezi hlavní ustanovení směrnice patří požadavky týkající se:

- společného obecného rámce pro metodu výpočtu celkové energetické náročnosti budov a ucelených částí budov;



- uplatnění minimálních požadavků na energetickou náročnost nových budov a nových ucelených částí budov s tím, že například do 31. prosince 2020 budou mít všechny nové budovy téměř nulovou spotřebu energie;
- uplatnění minimálních požadavků na energetickou náročnost, zejména pokud jde o: stávající budovy, prvky budov, které jsou předmětem větší renovace, a technické systémy budov při jejich instalaci, nahrazení nebo modernizaci;
- energetické certifikace budov nebo ucelených částí budov, pravidelné inspekce otopných soustav a klimatizačních systémů v budovách a nezávislých systémů kontroly certifikátů energetické náročnosti a inspekčních zpráv.

Dne 30. listopadu 2016 Komise předložila návrh na revizi směrnice o energetické náročnosti budov 2010/31/EU v rámci širšího balíčku „Čistá energie pro všechny Evropany“ ([COM\(2016\)0860](#)), který by měl pomoci se splněním cílů EU do roku 2030 v oblasti energetiky a klimatu. Podle údajů Komise jsou budovy odpovědné za 40 % spotřeby energie v EU a 36 % emisí CO₂. Přibližně 35 % budov v EU je v současnosti starších 50 let. Zlepšením energetické účinnosti budov by mohla celková spotřeba energie v EU klesnout o 5–6 % a emise CO₂ by se mohly snížit o 5 %.

Směrnice členskými státy ukládá povinnost vypracovat dlouhodobé národní strategie na podporu renovace budov. V každém členském státě by tak měl vzniknout fond vysoce energeticky účinných budov bez emisí uhlíku jakožto nákladově efektivní příspěvek k plnění evropských cílů energetické účinnosti, mezi něž patří snížení emisí v EU o 80–90 % v porovnání s rokem 1990.

Současně byla navíc představena iniciativa „Inteligentní financování pro inteligentní budovy“ ([COM\(2016\)0860 – Příloha I](#)). Tato iniciativa analyzuje způsoby podpory veřejných a soukromých investic týkajících se energetické účinnosti budov, a jejím záměrem je ujistit trh a povzbudit investory, aby se do projektů v oblasti energetické účinnosti zapojili.

D. Energetická účinnost výrobků

Co se týče energetické účinnosti výrobků, na úrovni EU bylo zavedeno několik opatření, a to mimo jiné v následujících oblastech:

- uvádění spotřeby energie a jiných zdrojů na energetických štítcích a v normalizovaných informacích přiložených k veškerým výrobkům spojeným se spotřebou energie, které mají během používání významný přímý nebo nepřímý dopad na spotřebu energie, což je upraveno [rámcovou směrnicí 2010/30/EU](#). Požadavky na různé domácí spotřebiče jsou stanoveny v konkrétních směrnících a nařízeních. Na označování kancelářských přístrojů štítky a označování pneumatik se vztahují zvláštní nařízení;
- požadavky na ekodesign energetických spotřebičů, na které se vztahuje [rámcová směrnice 2009/125/ES](#), již se přepracovává směrnice 2005/32/ES pozměněná směrnicí 2008/28/ES. Na širokou škálu výrobků, včetně ohřivačů, vysavačů, počítačů, klimatizačních zařízení, myček nádobí, osvětlovacích těles, chladniček a mrazniček, televizorů a elektrických motorů, se vztahují prováděcí nařízení.



V rámci strategie energetické unie ([COM\(2015\)0080](#)) vyhlášené v únoru 2015 Komise navrhla revizi výše zmíněných směrnic týkajících se energetické účinnosti výrobků. [Nařízení 2017/1369](#) vyhlášené v červenci 2017 stanovuje nový rámec pro označování energetické účinnosti s cílem stanovit lhůty pro nahrazení stávajících tříd A+, A++ and A+++ stupnicí od A do G.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Parlament opakovaně vyzýval k přijetí ambicióznějších cílů v oblasti energetické účinnosti a přísnějších předpisů. Ve svém usnesení ze dne 15. prosince 2010 k revizi akčního plánu pro energetickou účinnost ([P7_TA\(2010\)0485](#)) Parlament jednoznačně vyjádřil, že by měl být přijat závazný cíl v oblasti energetické účinnosti, a to alespoň 20 % do roku 2020.

V roce 2012 hrál Parlament klíčovou úlohu v jednáních o směrnici o energetické účinnosti ([COD/2011/0172](#)) a zasadil se o to, aby v konečném kompromisním znění dohodnutém s Radou byly zachovány požadavky na vnitrostátní strategie renovací budov a povinné energetické audity velkých společností. Podařilo se mu rovněž zachovat pozměňovací návrh požadující pravidla pro reakci na poptávku, která umožňují spotřebitelům přizpůsobit používání energie podmínkám dodávek, a snížit si tak účty za energii.

Parlament v roce 2013 přijal usnesení o provádění a dopadu opatření na zvýšení energetické účinnosti v rámci politiky soudržnosti ([P7_TA\(2013\)0345](#)), v němž uvítal nové možnosti, které nabízejí evropské strukturální a investiční fondy, zejména v odvětví stavebnictví. Parlament vyzval k tomu, aby byla prováděna opatření na zvyšování povědomí a docházelo k šíření informací, a zdůraznil nutnost budování kapacit a potřebu technické pomoci v této oblasti.

V nedávné době Parlament ve svých usneseních k rámci politik v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 ([P7_TA\(2014\)0094](#)), o konferenci OSN o změně klimatu (COP 20)^[1] konané v roce 2014 v peruánské Limě ([P8_TA\(2014\)0063](#)) a usnesení s názvem „Na cestě k uzavření nové mezinárodní dohody o klimatu v Paříži“ ([P8_TA\(2015\)0359](#)) opakovaně vyzýval Komisi a členské státy, aby stanovily závazný 40% cíl snížení spotřeby energie a emisí skleníkových plynů, který bude doplněn o individuální vnitrostátní cíle. Ze všech tří usnesení vyplývá, že ambiciózní cíl pro energetickou účinnost by přinesl pracovní místa a úspory, zvýšil by hospodářskou konkurenceschopnost, podpořil inovace, snížil závislost na dovozu energie a zvýšil energetickou bezpečnost. Poté, co Evropská rada přijala dne 23. října 2014 27 % cíl, se Parlament zasazuje o stanovení ambiciózního cíle v oblasti energetické účinnosti. Dne 17. ledna 2018 podpořil snížení spotřeby energie EU do roku 2030 o 40 %^[2]. Dne 23. června 2016 přijal Parlament usnesení o zprávě o provádění směrnice o energetické účinnosti ([P8_TA\(2016\)0293](#)) a došel k závěru, že stávající směrnice sice nabízí rámec pro snížení energetické poptávky, ale je nedostatečně prováděna. Vyzval členské státy, aby ji v plném rozsahu a urychleně provedly. Dále uvedl, že vážně

[1]COP 20 odkazuje na 20. všeobecnou konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC), která měla za cíl boj proti změně klimatu (viz [2.5.2](#) – Změna klimatu a životní prostředí)

[2]<http://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20180112IPR91629/ep-stanovil-ambiciozni-cil-pro-ekologictejsi-a-efektivnejsi-vyuzivani-energie>



míněná politika v oblasti energetické účinnosti by mohla EU dovést k dosažení jejích cílů v oblasti energetiky a klimatu v souladu s Pařížskou dohodou uzavřenou roku 2016 na 21. konferenci smluvních stran COP 21 a pomohla by jí zlepšit energetickou bezpečnost snížením závislosti na vnějších zdrojích energie.

V listopadu 2016 Komise předložila návrh na revizi směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti. Pozměněnou směrnicí o energetické účinnosti pak Parlament a Rada přijaly v prosinci 2018.

Dne 13. září 2016 Parlament přijal usnesení o strategii EU pro vytápění a chlazení ([P8_TA\(2016\)0334](#)), v němž vyzval Komisi, aby se zaměřila na opatření pro energetickou účinnost v budovách, zejména v domácnostech dotčených energetickou chudobou.

Dne 6. února 2018 přijal Parlament řadu nelegislativních doporučení navržených Výborem pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). Parlament podporuje vzdělávací programy, jež by měly evropským občanům pomoci pochopit, jak ušetřit více energie. Parlament je navíc zastáncem zvýšení financování alespoň o 50 % pro nízkoemisní energetické projekty^[3].

Frédéric Gouardères / Francesca Beltrame
04/2019

[3]<http://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20180202IPR97028/clean-energy-innovation-needs-a-change-of-mind-set>

